

Otázka: Sekty

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): B8R8

Pojem slova sekta

Problémem je, že neexistuje zcela spolehlivá definice, co to vlastně sekta je, neexistuje přesná hranice mezi skupinami, které vnímáme jako přijatelné náboženské organizace a těmi, které odpovídají všeobecné představě o sektách, tyto dvě kategorie se vzájemně prolínají.

Definice

Sekta:

- nová náboženská skupina
- organizace odštěpené od velkých církví
- pejorativní (=hanlivý) pojem, jímž většinová společnost označuje menšinovou náboženskou skupinu, pokud její učení, postoje či chování považuje za deviantní, popř.

dokonce za nebezpečné

V jednom pojetí je sekta náboženskou společností vzniklou ve snaze reformovat nauku či praktiky větší a starší náboženské společnosti, například některé etablované (=pevně zakořeněné) církve. Obvykle přejímá většinu nauky původní skupiny, ale má i nové, odlišné ideje. Protože porušila tradice, existuje mezi ní a okolím určité napětí. Mnoho takových sekt brzy zanikne. Jiné přežívají. Další rostou a vyvíjejí se v etablované náboženské společnosti, od nich se případně zase odštěpují nové sekty. Jako sekty v tomto smyslu začínala mnohá, dnes etablovaná náboženství, včetně křesťanství.

V dalším pojetí jde o náboženskou společnost, v níž převládají tendence k autoritářství, uzavřenosti, fanatismu, nesnášenlivosti, selekci informací a podobně.

Jako náboženskou společnost je možno označit skupinu „lidí, která se hlásí k některému z náboženství. K jednomu náboženství se může hlásit více náboženských společností. Tyto se mohou lišit ve způsobu, jakým vykonávají obřady, v uspořádání, či ve výkladu nauky.

Všem sektám je společné jejich tvrzení, že oni vyznávají „pravou“ víru. Podle jejich názorů je ve velkých církvích víra zfalšovaná.

Sekty je možno rozdělit do čtyř hlavních skupin:

- **Sebezdokonalovací sekty** (např. scientologická církev, jejíž členové usilují o sebepoznání a zdokonalení své osobnosti)
- **Východní skupiny** (např. Misie božího světla, jejíž členové věří, že mystický Východ poskytuje plnohodnotnější život než materialistický Západ)
- **Sjednocovací skupiny** (např. Moonova sekta, která si z různých náboženství vybrala prvky, týkající se pravdy a prohlašuje, že je všechny bude dodržovat)
- **Z křesťanství vycházející skupiny** (např. Boží děti nebo Cesta, které se zpočátku

jeví jako ryze křesťanské, ale natolik zdůrazňují vlastní dodatky k učení, že je není možno nazvat křesťanskými)

- Důraz na bezvýhradnou poslušnost vedení, potlačování svobody myšlení.
- Utajování informací o svém učení před veřejností, uzavřenost, nezájem o život vnější společnosti, pocit vlastní výlučnosti a nadřazenosti.
- Upevňování strachu, omezování svobody jedince, vyžadování obětí od členů.
- Vytváření izolace člena od příbuzných a přátel, dřívějších zájmů.
- Uzavřenost organizace vůči kritice; nemožnost důstojného odchodu z organizace.

Mezi sektářské rysy patří např.:

Vztah sekty a náboženství

Běžným, ale nelogickým rozlišením mezi sektou a církví je skutečnost, zda je příslušná skupina legalizována státní správou nebo ne.

Zákon definuje církev a náboženskou společnost jako: „dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby.

Zákon pro své účely oba pojmy staví na totožnou úroveň a nerozlišuje mezi nimi.

Nejdůležitější sekty ve světě

Ø Mormoni

Ø Církev sjednocení (moonisté)

Ø Svědkové Jehovovi

Ø Haré Kršna

Ø Scientologie

Ø Svobodní zednáři

Ø Mravní obnova

Ø Rastafariáni

Ø Transcendentální meditace

Ø Misie božího světla

Jednotlivé sekty

SVĚDKOVÉ JEHOVOVI (jehovisté)

Vznik

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi vznikla původně jako odnož adventistického hnutí v USA v Pensylvánii. Jejím cílem byl nový výklad Bible, který by se opíral o tzv. „Studie o Písmu“. Jde o sedm knih, které sepsal zakladatel hnutí Charles Taze Russell (1852-1916). Předpověděl v ní, že roku 1914 nastane konec světa.

Počátky svědků Jehovových spadají do roku 1870, kdy Russell založil skupinu biblického studia, a do roku 1879, kdy začal vydávat časopis „Posel jitra“.

Osobnosti

Charles Taze Russell se velmi zajímal o studium Bible, v níž se snažil najít stopu druhého Mesiášova příchodu.

Od roku 1879 začal také vydávat nový časopis, který nazval Siónská Strážná věž. Časopis měl úspěch, a tak v roce 1884 zahájil Russell činnost „Biblické a traktátní společnosti Strážná věž“. Stal se současně jejím prezidentem a hlavní autoritou. V tomto postavení působil celých třicet let.

Po Russellovi se ujal vedení společnosti **Joseph Franklin Rutherford**, který vynikal sepisováním článků a knih na biblická témata. Nový prezident výrazně změnil dosavadní strukturu a chod společnosti, včetně názvu. Od roku 1931 se organizace jmenuje Svědkové Jehovovi.

Třetím prezidentem SJ se stal **Nathan Homer Knorr**. Počet členů během jeho působení vzrostl ze 150 000 na 2,2 milionů zásluhou systematictějšího šíření evangelia „od dveří ke dveřím“. V roce 1975, kdy se neuskutečnil předpovídaný konec světa, se společenstvo muselo smířit s odchodem statisíců členů.

Po Knorrovi následoval **Frederick Willian Franz**. Od roku 1992 je prezidentem seskupení **Miltion Henschel**.

Publikace

Svědkové Jehovovi vydávají kromě časopisů i velký počet knižních publikací, videokazet a magnetofonových nahrávek. Biblická příručka zvaná „**Pravda, která vede k věčnému životu**“ se stala dokonce třetí nejprodávanější knihou všech dob. Jakýmsi vyvrcholením jejich činnosti je vydání **nového překladu Bible** v roce 1961.

Charakteristické rysy

Zcela unikátní je **očekávání blízkého konce světa**, které bylo několikrát mylně předpovězeno (1914, 1918, 1920, 1925, 1940, 1975, 1984). Po této události bude 144 000

vyvolených Svědků (nikoli tedy všichni) věčně žít na nebesích. Pro ostatní Svědky bude zřízen na Zemi ráj. Ti, kteří zavrhnou učení, však budou zničeni. Svědkové se v tomto případě odvolávají na tzv. armageddonskou bitvu, vylíčenou v biblické Janově Apokalypse.

Svědkové Jehovovi neslaví Vánoce, Velikonoce a jiné křesťanské svátky, ani vlastní narozeniny. Neholdují alkoholu ani tabáku. Donedávna měli odmítavý postoj k transfuzi krve a odpor vůči jakékoli manipulaci s životadárnou tekutinou. Dále jsou proti vojenské službě, proti používání střelných zbraní, proti účasti na volbách a jakémukoli podílu na politické činnosti.

Oslavují pouze jednou za rok svátek **nisan**, tj. čtrnáctý den židovského měsíce nisanu, což je připomínka biblického výročí Kristovy smrti. Vedle toho provádějí **starobylý způsob křtu ponořením celého těla do vody**. Jde zpravidla o hromadný způsob křtu před zrakem velkého shromáždění souvěrců (v ČR obvykle na strahovském stadionu nebo kryté sportovní hale v instalovaném bazénu).

Svědkové Jehovovi popírají nesmrtelnost duše a také existenci nebe (v jejich pojetí určeno jen pro vyvolené) a pekla (odmítají věčný trest pobytu v pekle).

Funkce a struktura

Organizace Svědků Jehovových má autoritativní a centralistickou strukturu. SJ pracují ve sborech pod jednotným vedením z ústředí, kde byla postupně zřízena výcviková střediska na různých úrovních, byly zavedeny podnikatelské metody práce a vybudován jeden z největších vydavatelských komplexů na světě.

Její světové ústředí je v Brooklynu v NY (od roku 1908), kde je také vydáván časopis „Strážná věž“ s přílohou „Probuďte se!“, které vycházejí v mnoha jazycích.

Svědci Jehovovi se opírají o Bibli, říkají: *„Je zásadně důležité, aby naše víra byla založena na Bibli, a ne na pouhých lidských spekulacích nebo náboženských názorech“*, ale jejich výklad Bible je zcela odlišný od tradičního křesťanského učení.

Počet členů

Počet SJ je ve světě udáván na 6 milionů. V ČR jich je zhruba 16 000.

Působení u nás

Společnost udává aktivní působení v českých zemích od 90. let 19. století a od roku 1907 jako registrovaná skupina. Skupina působila aktivně i v ilegalitě během státního zákazu činnosti a v období snah totalitního režimu úplně tuto společnost vyhladit. V novodobé České republice získala zákonnou registraci v roce 1993, přičemž předchozí registrace z demokratického Československa se nebrala v úvahu.

Závěr

Svědci Jehovovi jsou neobyčejně oddaní hnutí. Jsou pověstní návštěvami v domácnostech, obvykle lidem nabízejí výtisk svého časopisu. Horlivost SJ při šíření poselství však od roku 1975 trochu ochladla. Svědky utvrzovalo ve víře, že v říjnu 1975 dojde k Armageddonské bitvě. Počet členů se neustále zvyšoval, mnozí věřící opustili zaměstnání a prodali své domy. Když však toto období přešlo bez jakékoli mimořádné události, museli se smířit s tím, že byli podvedeni. Mnozí dlouholetí členové hnutí opustili. Jejich počet se ustálil teprve nedávno a opět vzrůstá.

HNUTÍ HARÉ KRŠNA

Oficiální název tohoto hnutí je Mezinárodní společnost pro uvědomování si Kršny (zkr. ISKCON). Běžné označení je kršnovci, sami si pak říkají „oddaní“ nebo vyznavači Kršny. Pro ISKCON je Kršna „Nejvyšším osobním božstvím“.

Vznik

Hnutí Haré Kršna založil roku 1966 Bengálec A. C. Bhaktivédanta Svámí Prambupáda (1896-1977) v New Yorku. Svým původem však patří mezi nejstarší indická náboženství a filozofie.

Osobnost

Jeho božská Milost **A. C. Bhaktivédanta Svámí Prambupáda** začal se narodil v Kalkatě roku 1896. Indii opustil 11 let po tom, co odešel do důchodu. Získal si mecenáše, který mu poskytl místo na lodi do Ameriky a trochu peněz pro začátek. Ještě před odjezdem mu jeho guru řekl, aby šířil v Americe poselství víry. Svou misii na Západě zahájil roku 1965. Bylo mu tehdy sedmdesát let. V žlutém rouchu seděl v NY Grenwich Village a odříkával mantru. Začal dávat hodiny. Přidali se k němu hlavně hippies a mladí intelektuálové, zklamáni materialismem. Tito jeho první misionáři šířili poselství po celém světě. Roku 1977 zakladatel zemřel a vedení zanechal v rukou dvanáctičlenné Mezinárodní komise správní rady.

Mezi nejslavnější stoupence patří **George Harrison**, bývalý člen skupiny Beatles.

Publikace

Nejdůležitější knihou pro Haré Kršna hnutí je **Bhagavadgíta**, jedna z nejdůležitějších a nejstarších knih hinduismu. Zde je zachyceno učení Kršny, lidské podoby boha Višnu.

Hinduistické posvátné texty jsou závazné. Bible a Korán jsou původními texty, jejich význam byl v průběhu staletí zkreslen překlady a interpretacemi.

Charakteristické rysy

Stoupenci ISKCON se v 60. letech aktivně zapojili do protiválečných aktivit a hnutí za mír. Hlavním rysem tohoto hnutí je **hlásání všeobjímající lásky a požadavek mravní očisty jedince a společnosti**. Stoupenci hnutí jsou zásadními pacifisty, abstinenty a vegetariány, odmítají nemanželský sex a glorifikaci sexu jako takového (sex provozují maximálně jednou za měsíc za účelem oplození, ne pro potěšení). Hazardní hry jsou rovněž zakázány.

Muži jsou holohlaví a nosí roucha zvaná **dhótí**. Barva dhótí se řídí tím, zda jsou zadaní nebo svobodní. Pro zadané je bílá dhótí a pro nezadané mnichy, kteří tak musí žít v celibátu, je dhótí barvy oranžové. Ženy si oblékají indická sárí a šátky bílé anebo velmi světlé barvy.

Stoupenci bhaktijógy (jóga lásky a oddanosti) se řídí 9 pravidly:

- Rozvíjení nesobecké lásky k Bohu
- Úcta k duchovním osobnostem
- Úcta ke guruovi
- Recitování manter
- Zpěv duchovních písní
- Vyhledávání duchovního společenství
- Studium duchovních spisů
- Kontrola smyslů a vášní
- Spokojenost se svým údělem

Džapa

První věc, kterou členové mají každý den za úkol, je tzv. *džapa*. Jedná se o recitování mantry Haré Krišna na růženci (zvaném džapa-málá), kterou jsou povinni odříkat 1728 krát. Růženec má sto osm korálků, které šestnáctkrát odpočítají. Nejdůležitější při zpívání je upřímnost, nikoliv strojové zpívání.

Denní rozpis

Denní program členů je přesně určen.

3:00	Vstávání a sprchování
3:00 – 4:00	Samostatné odříkávání manter podle modlitebních korálků
4:00 – 4:30	Bohoslužby, muži stojí na jedné straně místnosti a ženy a děti na druhé
4:30 – 6:00	Individuální modlitby
6:00 – 7:00	Studijní hodina, četba Bhagavadgíty, posvátného textu „kršnovců“. Nejprve je přečten verš v sanskrtu, pak je vysvětlen a členové kladou otázky.
7:30	Snídaně
8:00 – 10:00	Očista, běžné práce v chrámu
10:00 – 18:00	Vybírání peněz na ulici, s krátkou přestávkou na oběd v chrámu.
18:00	Jídlo
18:30 – 19:00	Studium
19:00	Bohoslužba
20:15	Teplé mléko
20:30 – 22:00	Plnění povinností v chrámu
22:00 – 3:00	Spánek

Centrum

Mezinárodní centrála ISKCON je v Los Angeles. Kromě toho existují pobočky nazývané „chrámy“ také v Berlíně, Flensburgu, Hamburku, Kolíně, Mnichově a Norimberku.

Působení u nás

České centrum – ekologická farma a klášterní komunita (ášram) Krišnův dvůr – bylo založeno v roce 1990 v Chotýšanech u Benešova. Centrum pořádá pravidelné dny otevřených dveří spojené s vegetariánskou hostinou.

MORMONI = CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA SVATÝCH POSLEDNÍCH DNŮ

Vznik

Moderní křesťanská sekta, kterou založil v roce 1830 v USA Joseph Smith (1805 – 1844) na základě Božího zjevení. Podle legendy se mu ve čtrnácti letech zjevil anděl Moroni, jenž mu přinesl nové Evangelium, předal mu hromádku prastarých „zlatých desek“, jejichž nápisy mohl Smith pomocí „prorockých brýlí“ rozluštit a pod jehož vedením Smith sepsal základní mormonský spis zvaný Kniha Mormon.

Osobnost

Poté, co byl **Joseph Smith** v červnu 1844 zavražděn protivníky svých náboženských názorů, převzal vedení společnosti **Brigham Young** (1801-1877). Zavedl mormony, jejichž názory a způsob života (především mnohoženství) nebyly trpěny státem a společností, do naprosto nehostinné oblasti kolem Velkých solných jezer na západě USA. Společenství proměnilo poušť v kulturní krajinu. Poté, co se mormoni vzdali mnohoženství, byla oblast roku 1896 připojena ke Spojeným státům jako stát Utah.

Publikace

- **Kniha Mormon**
- **Kniha smluv a nauk** (sbírka zjevení J. Smitha a B. Younga)
- **Drahocenná perla** (výběr ze zjevení, překladů a vyprávění J. Smitha)

Charakteristické rysy

Pravověrní mormoni se ve svém životě řídí velmi přísnými morálními zásadami:

- Nekouří, nepijí alkohol ani kávu.
- Jí jen výjimečně masité pokrmy a jednou za měsíc se postí.
- Deset procent svých příjmů odevzdávají své církvi a mnozí z nich jsou činní jako dobrovolní neplacení misionáři.
- Každý týden se rodiny setkávají při tzv. domácích rodinných večeřích, kde se zpívá, modlí se, hrají různé hry a debatují o rodinných vztazích.
- Podporují kulturní programy pro mládež a oddechové, zábavné programy a jejich prostřednictvím přivádějí mladé lidi k víře.

Centrum

Mormoni mají celosvětově okolo 8,5 milionů přívrženců, jejich centrem je USA (Utah – „Mormonský stát“). Mormonská společenství v Německu mají asi 40 000 členů. Celosvětově počet členů stoupá.

Působení u nás

Do Čech přišli poprvé v roce 1929 a působí zde i nyní.

MOONISTÉ = CÍRKEV SJEDNOCENÍ

Vznik

Mezinárodní křesťanské hnutí, známé jako Moonova sekta (jeho oficiální název je Společenství Ducha svatého pro sjednocení světového křesťanstva), které založil korejský kazatel, reverend Moon, který se prohlašuje za mesiáše (v 16 letech se mu prý zjevil Kristus a pověřil jej úkolem, aby na zemi vybudoval Království Boží). Církev založil roku 1954, jako synkretické (=míšení různých názorů, prvků, směrů) mesianisticko-chiliastické „hnutí za záchranu světa“.

Osobnost

Sun Myung Moon – Po vyučení elektrikářem se nevěnoval svému oboru, ale zabýval se spiritismem a začal kázat. Komunistický režim ho několikrát zatknul a byl poslán do koncentračního tábora, kde byl vězněn pro svoji kazatelskou činnost. Odtud ho vysvobodila vojska OSN. V roce 1954 unikl ze Severní Koreje do Jižní Koreje.

Publikace

- **Boží zákony** (sepsal Yee Hye Wen, jeho základní ideou je, že ústředním principem fungování

vesmíru je polarita ženského a mužského aspektu)

Učení

Dříve, než se Eva stala manželkou Adama, měla poměr s Luciferem v podobě hada. Z tohoto spojení se narodil Kain, který je praotcem komunistů. Adamovo dítě, které se jmenovalo Abel, založilo rod, z kterého pocházejí demokracie Jižní Koreje a USA.

Protože Adam s Evou nesplnili úkol, který měli, totiž založit dokonalou rodinu, musel Bůh poslat na svět Ježíše, který měl také za úkol založit vzornou rodinu. Než se mu však podařilo najít tu pravou „Evu“, aby dokončil, co tzv. První Adam nedokázal, Židé ho zatkli a ukřižovali. Proto splnil pouze polovinu poslání-duchovní vykoupení.

Druhá polovina, tzv. tělesné vykoupení, které mělo být vykonáno právě založením vzorové rodiny, zůstalo stále nedokonáno. A tak Bůh hledal dva tisíce let „třetího Adama“, který by byl dokonalým rodičem celému lidstvu. Až ho konečně našel-v Sun Myung Moonovi, chlapci, který se narodil roku 1920 v malém městečku zemědělské oblasti na severu Koreje.

Hlavní body sekty

- 1) Dokonalá rodina
- 2) Sjednocení všech náboženství
- 3) Boj proti komunismu (ateismu)

Působení v ČR

Počátky hnutí v Československu sahají do roku 1968, kdy do Východní Evropy přišla první vlna misionářů. Členové církve byli komunistickým režimem pronásledováni a vězněni. Život církve a další rozvoj Hnutí v Československu nastal až po listopadu 1989.

Literatura

- Kdo je/kdo není v hnutí Nového věku - Josef Wolf
- Sekty a lovci duší - Hans-Otto Wiebeus
- Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovních společností - F. R. Hrabal
- Sekty, kulty, alternativní náboženství - David V. Barrett
- Víry a vyznání - John Butterworth